

**Dömsödi Széchenyi István Általános Iskola
Arany János Általános Iskolája**

**2022-2023. tanév
ökoiskolai munkaterv**

Környezeti nevelésünk 15 pontja

- ✓ Az iskolai környezeti nevelés célja, hogy a gyermekek fokozottan szembesüljenek a természettel és a környezettel. Fejlődésük során képessé kell válniuk arra, hogy döntéseik meghozatalánál mindig figyeljenek a természettel való harmóniára.
- ✓ Arra, hogy a környezeti nevelés hogyan alkalmazható a legeredményesebben, nem léteznek általános sablonok, viszont útmutatás igen.
- ✓ A problémák orvoslása nem csupán a következő generációk feladata. A ma jelentkező környezeti problémákat ma kell megoldani.
- ✓ A környezeti nevelés gerincét ne a környezeti problémák - katasztrófák uralják.
- ✓ A problémák felmutatása nem elegendő, hanem megoldási javaslatokat kell tennünk.
- ✓ A mindenkori külső körülményeket nem szabad figyelmen kívül hagynunk.
- ✓ A „hálószerű gondolkodás”, mely a jelentéktelennek tűnő körülmények és kapcsolatok figyelembevételével számol, már alsó tagozaton fejlesztésre kerül.
- ✓ Környezeti nevelésünk számos közvetlen akciókra épül.
- ✓ Már az óvodásokkal is elsajátítatjuk a környezetük iránti érzékenységet, így sokkal természetesebb lesz számukra.
- ✓ A környezeti nevelésünk tudatosítja az értékeket, szembesíti őket egymással és segít kialakítani a konfliktustűrést igénylő közös döntéseket.
- ✓ A gyermek önállóan gyűjtenek információkat.
- ✓ A környezeti problémákat – katasztrófákat a velük járó félelmekkel is feldolgozzuk.
- ✓ A szórakozás, a játék kulcsszerepet kap.
- ✓ Az oktatást tanulókat érdeklő kérdések, kooperatív feladat megoldások jellemzik.
- ✓ Pedagógusaink fejlesztik a gyerekek kreativitását, a kez ügyességét és a szociális képességei is.¹

¹ Susanne Papst – Christian Braun: Környezeti nevelés szobában és szabadban alapján 1991. Bécs

Ökoiskolai program

2013/14-es tanévben elkészített program szerint lát neki tantestületünk a környezettudatos magatartás magasabb szinten történő kialakítására oktató-nevelő tevékenységünk során.

Célunk, hogy kialakuljon a tanulóiban a környezetük iránti felelősség, a mindennapi életvitel értékrendjében az ökológiai szemlélet a "Gondolkodj globálisan, cselekedj lokálisan" mottó jegyében.

Az ökoiskolai kritériumoknak megfelelően terveztük meg feladatainkat. Az elindított programot a következő tanévben szeretnénk folytatni. A tanév fontos feladata intézményünk számára: az ökoiskolai cím elnyerése.

Az ökoiskolai munkacsoport névsora

Földváriné Pergel Andrea	Szappanos Tamás
Gombárné Nagy Szilvia	Joó-Rövid Szilvia
Kecső Józsefné	Pailinger István
Morvayné Pataki Andrea	Hochmanné Sitnikiewicz Szilvia
Mező Imréné	Móriczné Miklós Katalin
Miklósne Domin Zsuzsanna	Szanyó Sándorné

A környezeti nevelés és az egészségnevelés színterei tanórákon

környezetismeret
földrajz
kémia
biológia
természettudomány

testnevelés
magyar nyelv és
irodalom
ének-zene
vizuális kultúra

matematika
technika
osztályfőnöki

A tanórákon szinte valamennyi tantárgy órai színterei a nevelésnek, de elsősorban az alsó tagozaton a környezetismeret órák, a felső tagozaton a földrajz, a kémia, a biológia, természettudomány órák.

Az egészségnevelés fontos színterei a testnevelési órák.

Érzelmi kötődést lehet létrehozni a környezetünk megóvásáért a magyar nyelv és irodalom, az ének-zene órákon.

A természet sokszínűségének, formagazdagságának tanulmányozására van lehetőség rajz és vizuális kultúra tanítása során.

A technika órákon van lehetőség pl. madáretetők, odúk, a fűszerspirál névtábláinak készítésére, a környezetünk megtisztítására.

A megfelelő témaköröket a helyi tantervek rögzítik.

Az osztályfőnöki órákon a környezettudatos magatartásra nevelésen túl a mindennapi problémák felismerésére, megoldásuk elvégzésére van lehetőség. A **Fontos az erdőnk** projekthez ezen az órákon történnek a szervezési feladatok lebonyolítása.

A tanórán kívüli ökoiskolai tevékenységek szinterei

Tanulmányi
kirándulások

táborok

Pályázatok

Környezet -
védelmi
versenyek

*Napközi
foglalkozások*

*Fontos a
mezőnk
foglalkozásai*

Természet -
védelmi
szakkör

Diák -
önkormányzat

Könyvtár

Ökoiskolai kritériumrendszer egyes elemei

Megvalósításért felelős

1. Helyi tantervben minden tantárgy esetében azonosíthatóak a fenntarthatóságra nevelést célzó elemek	Ökoiskolai munkacsoport tagjai
2. Ökoiskolai munkaterv készítése	Pailinger István
3. Ökoiskolai munkacsoport működtetése	Pailinger István
4. Fenntarthatóságra neveléssel kapcsolatos tantestületi műhelymunka, előadás, beszámoló	Morvayné Pataki Andrea
5. DÖK bekapcsolása önálló feladattal az ökoiskolai munkaterv megvalósításába	Hochmanné Sitnikiewicz Szilvia
6. Fenntarthatóságra neveléssel foglalkozó oktatási programokhoz való kapcsolódás I. EnergiaKaland	Földváriné Pergel Andrea

7. Fenntarthatóságra neveléssel foglalkozó oktatási programokhoz való kapcsolódás II. Fenntarthatósági témahét	Joó-Rövid Szilvia Földváriné Pergel Andrea
8. Fenntarthatóságra neveléssel foglalkozó oktatási programokhoz való kapcsolódás III. Otthon az erdőben program alapján szerveződő „Fontos az erdőnk” project	Pailinger István
9. Intézmény működésének –fűtés, víz, elektromos energia- rendszeres tanulmányozása a pedagógiai munka során	Kecső Józsefné
10. Energia-járőr szolgálat szervezése és rendszeres feljegyzések készítése	Kecső Józsefné
11. Fenntarthatósággal kapcsolatos jelenbeli helyi és globális események, jövő generációk iránti felelősség, a felelős családtervezésre nevelés beépítése a pedagógiai munkába	Morvayné Pataki Andrea
12. Családok segítése a környezetkímélő iskolai taneszközök kiválasztásában	Morvayné Pataki Andrea
13. Madárvédelmi és egyéb természetvédelmi berendezések telepítése és gondozása	Miklósné Domin Zsuzsanna
14. Konyhakert működtetése	Kecső Józsefné
15. Komposztálás lehetőségének kialakítása	Kecső Józsefné
16. Mikroklímának megfelelő dísznövények telepítése az udvarra	Kecső Józsefné
17. Az intézmény fenntarthatósággal kapcsolatos információs bázisának kezelése (könyvek, CD-k, újságok)	Morvayné Pataki Andrea
18. Az intézmény dekorációjának illesztése a fenntarthatóságra nevelés céljaival, arculatával	Joó-Rövid Szilvia
19. Személyes terek kialakítása a diákok számára	Morvayné Pataki Andrea
20. Az intézmény honlapján fenntarthatóság témakörének szentelt rovat kialakítása	Pailinger István
21. Fenntarthatósággal kapcsolatos továbbképzés szervezése	Pailinger István
22. Óvodával való együttműködés kialakítása a fenntarthatóság terén	Földváriné Pergel Andrea Kecső Józsefné
23. Intézményi részvétel a település helyi környezetvédelmi programjának kialakításában és végrehajtási terv	Miklósné Domin Zsuzsanna
24. Szelektív hulladékgyűjtés kivitelezése	Szanyó Sándorné

2. Iskolánk „öko –kulcsesemény” terve

Idő	Tevékenység	Felelős	Sikerkritérium
Szeptember	✓ A munkaterv elkészítése ✓ Takarítási világnap: Iskola udvarunk és az iskola melletti erdő” tisztítása” ✓ „Fontos az erdőnk” project nyitórendezvénye ✓ ZÖLD DÖK Hulladékgyűjtés	Pailinger István Kecső Józsefné Pailinger István Hochmanné Sitnikiewicz Szilvia	A tanulók 100 %-a részt vesz a programokon

	✓ Autómentes nap, kerékpárral vagy gyalog az iskolába	Gombárné Nagy Szilvia	
Október	✓ „Fontos az erdőnk” project ✓ Az állatok világnapja: Kiskunsági Nemzeti Park állatainak megismerése ✓ Fenntarthatóság – Módszertani pedagógus műhelymunka ✓ Tisztasági és Energia-járőr szolgálat megalakítása	Pailinger István Morvayné Pataki Andrea Pailinger István Kecső Józsefné	A tanulók 100 %-a részt vesz a programokon
November	✓ Madárbarát kert project ✓ „Fontos az erdőnk” project	Miklósne Domin Zsuzsanna Pailinger István	A tanulók 100 %-a részt vesz a programokon
December	✓ ZÖLD DÖK Mikulás látogatása ✓ Kézműves ajándékok és karácsonyfadíszek készítése ✓ Adventi koszorú készítése és gyertyagyújtás ✓ Karácsonyi műsor az óvodások meghívásával ✓ „Fontos az erdőnk” project	Hochmanné Sitnikiewicz Szilvia Gombárné Nagy Szilvia Pailinger István	A tanulók 100 %-a részt vesz a programokon
Január	✓ Fenntarthatósággal kapcsolatos „ökokönyvtár” aktualizálása ✓ Használtelem gyűjtőverseny indulása ✓ „Fontos az erdőnk” project	Morvayné Pataki Andrea Pailinger István Pailinger István	A tanulók 100 %-a részt vesz a programokon. A használtelem gyűjtés során a családok 100%-a bevonásra kerül.
Február	✓ ZÖLD DÖK Farsang ✓ „Fontos az erdőnk” project	Hochmanné Sitnikiewicz Szilvia Pailinger István	A tanulók 100 %-a részt vesz a programokon. Osztályszinten legalább 2 környezetvédelmi vonatkozású jelmez.
Március	✓ EnergiaKaland program értékelése ✓ A Víz világnapja: Rajzpályázat ✓ „Fontos az erdőnk” project ✓ Ökoiskolai nyílt nap	Földváriné Pergel Andrea Morvayné Pataki Andrea Pailinger István Kecső Józsefné	A tanulók 100 %-a részt vesz a programokon
Április	✓ A Föld Napja: Dísznövények telepítése az udvaron ✓ Fűszerspirál betelepítése ✓ „Fontos az erdőnk” project	Kecső Józsefné Kecső Józsefné Pailinger István	A tanulók 100 %-a részt vesz a programokon

Május	✓ Madarak és Fák napja: „Madarat tolláról” program ✓ Gyermeknap Egészségverseny ✓ „Fontos az erdőnk” project	Hochmanné Sitnikiewicz Szilvia Pailinger István Pailinger István	A tanulók 100 %-a részt vesz a programokon
Június	✓ Környezetvédelmi Világnap: Használtelem gyűjtés eredmény hirdetése ✓ „Zöld” taneszköz lista közzététele ✓ „Fontos az erdőnk” project zárása	Pailinger István Morvayné Pataki Andrea Pailinger István	A tanulók 100 %-a részt vesz a programokon. A használtelem gyűjtés során a családok 100%-a bevonásra kerül.

DÖK bekapcsolása önálló feladattal az ökoiskolai munkaterv megvalósításába

”A DÖK el tudja végezni az *iskola zöld auditálását*, javasolhat változásokat, számon kérheti ezek megvalósítását stb.

Mindeközben a diákok beletanulnak a civil szervezetek működésébe, és felismerhetik ezek jelentőségét a helyi közösségekben és a társadalomban.

A tevékenységek során rengeteg elméleti és gyakorlati *ismeretet szereznek, jártasságra tesznek szert* szervezésben, kommunikációban, rendszerszemléletű gondolkodásban, konfliktuskezelésben.

A DÖK zöldítő szerepét – vagy a környezeti nevelési tagozat megalakítását – illetően mindvégig *alapelv az önkéntesség*. A tagság nem feltétlenül jár kötelezettségekkel, a programok nyitottak, az információ mindenkié.”²

A Zöld DÖK megalakulását megelőző tanévekben Zöld Iskolaként működünk. Számos környezeti nevelést szolgáló programot szerveztünk, mozgósítva ezzel jelentős számú tanulót és pedagógust egyaránt.

2014-ben a Diákönkormányzat alakuló ülésén merült fel a Diák-önkormányzatunkon belüli zöld csoport létrehozásának gondolata. Minden osztály megválasztotta a delegáltját, aki képviseli az osztályközösséget.

Fenntarthatóságra neveléssel foglalkozó oktatási programokhoz való kapcsolódás:

I. FENNTARTHATÓSÁGI témahét

Fenntarthatóságra neveléssel foglalkozó oktatási programokhoz való kapcsolódás:

II. „Energia Kaland” program

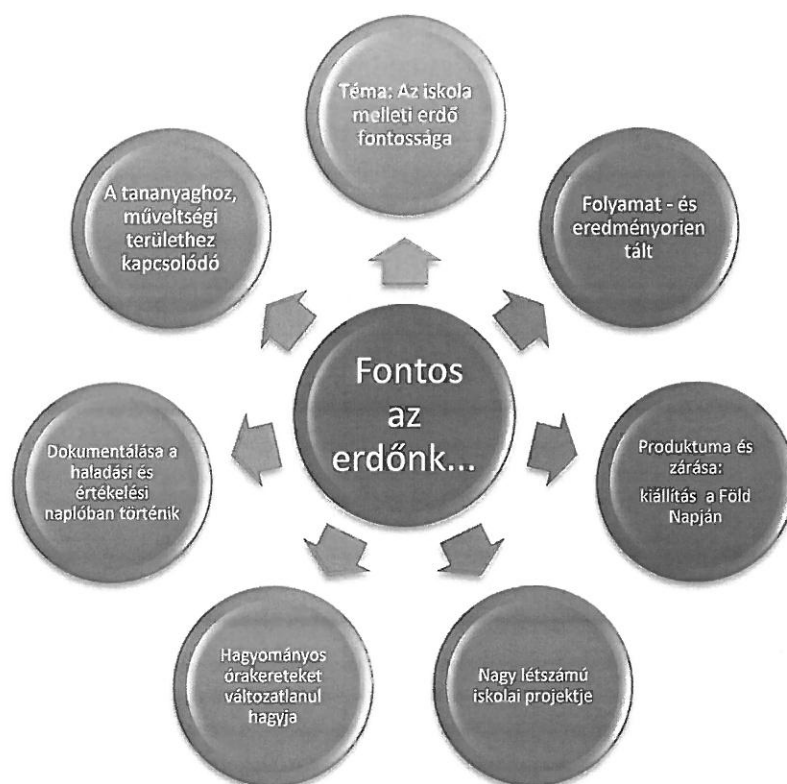
Fenntarthatóságra neveléssel foglalkozó oktatási programokhoz való kapcsolódás:

III. OTTHON AZ ERDŐBEN program alapján szerveződő „Fontos az erdőnk” project

² Darvas Kata: A diákönkormányzat szerepe az iskola zöldítésében című írása

A projekt céljai és indoklásának magyarázatai

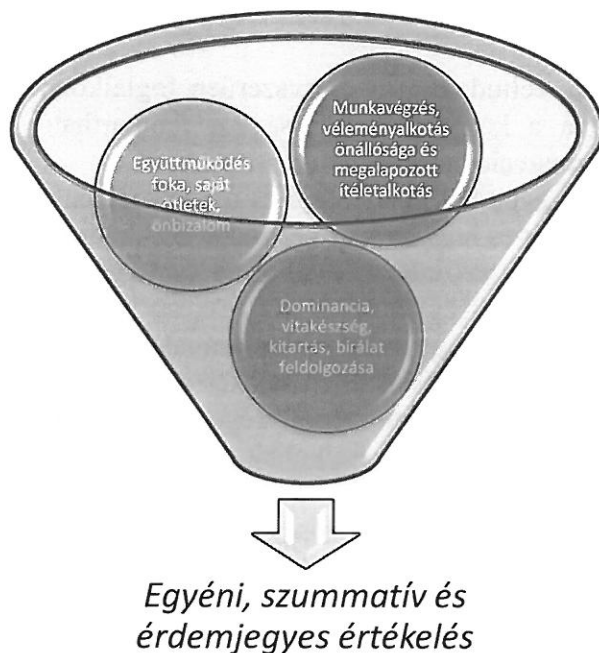
A megismerés fő forrásává az önálló és csoportos tapasztalást teszi, az eddig szokásos és domináns frontális osztálymunkával szemben. A tantermet - amennyire tudjuk - "lecseréljük" az erdőre.	A passzív befogadó és feldolgozó magatartás helyett, a saját meglévő képességek felszínre hozása, és újak kiépítése. A televízió, internet adta "passzív közölt" túlsúlyba került információk felváltása a JÉ ÉLMÉNYRE".	A tanulók egy-egy problémának a lehető legtöbb összefüggését felfedjék mivel kevésbé ismerik az erdő sokszínűségét, komplexitását és a klímaváltozás erdőkre gyakorolt hatását. A környezettudatos szemlélet megformálása is hangsúlyt kap.	Új típusú munkafolyamat megvalósítása : a gondolkodási folyamat, a gyakorlati tevékenységek megvalósítása során szerzett tapasztalatok, élmények szellemi és érzelmi hatása. A természetes és egészséges erdő adta harmónia "megélése" eddig nem volt jellemző a "hangos-gyors" életvitelünkben.
---	--	---	--

Feladatok, tevékenységek	Helyszín	Felelős (a projektcsapat tagjai)	Eszköz	Anyag	Sikerkritérium, indikátor
Interjú a környezetvédelmi szakemberrel	Tanterem	Természet védelmi szakkör és vezetője			1 riport elkészítése
„Helyszínelés” az erdőben	Apaji kiserdő	Természet védelmi szakkör és vezetője	fényképek nyomtatása	-	fényképek a tevékenységről
„Gesztenye Guszt”	Apaji kiserdő Tanterem	Alsós napközis csoport és vezetője	olló	hurkapálca , gyufa	1-1 db gesztenye figura elkészítése, mely a project kabalája lesz
Erdői gyógyítás	Erdő Tanterem	Alsós napközis csoport és vezetője	edény fakanál rezsó	méz	Csipkebogyó tea készítése és kóstolása
CSIGA-BIGA csigaházgyűjtés és festése	iskola melletti kis erdő	5. osztály és of.	papír, írószer tempera , ecsetek		1 db egyénileg elkészített projekt termék
Óvd az erdőt! kreatív műhely munka társasjáték készítés	Tanterem	5. osztály és of.	papír, írószer filc tempera , ragasztó ecsetek olló dobókocka		1 db csoportban elkészített társasjáték elkészítése
Madárvendégek az etetőnél és rovarteleltetés	iskola melletti erdő	2. osztály és of.		faanyag	2 db madáretető folyamatos feltöltése, 1 db rovarteleltető elkészítése
Ébred az erdő – időjárás megfigyelése	iskola melletti erdő	2. osztály és of.		fűzet a napló készítéshez	1 db közösen elkészített „havi jegyzőkönyv”
SZÍN-HANG-ILLAT térkép	Apaj	Felső napközis csoport és vezetője		csomagoló papír ragasztó	3db közös térkép készítése
„Kalapos lakók” kutatása	Apaj	Felső napközis csoport és vezetője	IKT „HUNGI-FUNGI” Határozó könyv	fénykép nyomtatás	5 fénykép gombafajokról
„Róka vadászat” és térképkészítés	iskola melletti kis erdő	6. osztály és of.	írólapok filetoll olló ragasztó iránytű , állatokat és növényeket ábrázoló		1db idegen fajokat jelző térkép készítése csoportban.

			nyomda készlet		
Kreatív póló készítése, a Madarak-fák napjára	tanterem	6. oszt. és of.	ecset	textilfesték	3 db póló
Mesél az erdő...	tanterem	1. osztály és of.	ragasztó olló, kés	erdei termések	tanulónként 1-1 „erdei manó” elkészítése mesehallgatás közben
Öröm-bánat térkép	apaji erdő	1. osztály és of.	ragasztó olló	papír	1 db térkép készítése
A fák „ujjlenyomata” a kéreglenyomat	apaji kiserdő	3. oszt. és of.	zsírkréta, írólap Határozó könyv		páronként 1 db kéreglenyomat készítése
Ki járt itt? – állati nyomok rögzítése	apaji kiserdő	3. oszt. és of.		modell gipsz	1-1 páronként elkészített gipszlenyomat
„Erdő-kisokos” – vetélkedő németül	apaji kiserdő	8. osztály és of.	projektor laptop pendrive		kisfilm készítése a vetélkedőről
„A fa, mint az élet szigete”	apaji kiserdő	8. oszt. és of.	3 db megfigyelési feladatlap távcső, esernyő, nagyító, lepkeháló, fiolák, kefe, fényképezőgép, mintagyűjtő dobozok		Közös munkával a MKNE feladatlapjának kitöltése
„Szófajfa” – problémafelvetés: Ha a szófajok fán élnének, ...	osztályterem	4. osztály és of.	olló, ecset, filctollak, tempera, ragasztó	csomagoló papír, falevél alakú papírdarabok	1 db közösen elkészített fali tabló a vizuális memória fejlesztéséhez
„Gyere Te is kirándulni az erdőbe!” – képeslap készítése a Föld Napján	osztályterem	4. osztály és of.	színes filctollak/színes ceruzák, ragasztó, 3 db olló	műszaki rajzlap, színes képek az erdő lakóiról	1-1 db képeslap elkészítése egyénileg (képiegészítéstechnika)
Legérdekesebb pillanat	apaji kiserdő	7. osztály és of.	fényképezőgép	fénykép nyomtatás	tanulónként 1 db fénykép
Az erdő izei - bodzaszörp készítés	apaji kiserdő	7. osztály és of.	konyhai edények	méz	Közösen készített bodzaszörp, mely a project záráson megköstölhető

A projekt tervezett értékelési szempontjai és módja

Tanulói értékelés

Cél: minden tanuló maga lássa, hogy megkonstruált tudása mennyire használható, adaptív.

Formái:

1. Önértékelés
2. Társ/csoportértékelés
3. Projektfolyamat értékelése

Tanári értékelés

Formái:

1. Projektfolyamat értékelése
2. Projekttermék értékelése
3. Prezentáció/előadás értékelése

Intézmény működésének –fűtés, víz, elektromos energia-rendszeres tanulmányozása a pedagógiai munka során

Az iskola energia és vízfogyasztásának ellenőrzése, heti leolvasással történik, a következő táblázat szerint. A rögzített adatokat ezután könnyen fel tudjuk használni pedagógiai munkánk során. Lehetőség nyílik az összehasonlításra. Segítségünkre lehet ebben az „energia kommandó”, akik felügyelik a villanyok lekapcsolt állapotát, a feleslegesen nyitva hagyott csapokat.

[illegible]

Energia-járőr szolgálat szervezése és rendszeres feljegyzések készítése

Ökoiskolaként rendszeresen, céltudatosan és tervszerűen foglalkoznunk kell a környezeti és egészségneveléssel, továbbá a környezettudatosság, a fenntartható fogyasztás és fejlődés pedagógiájának gyakorlati megvalósításával.

Fontos, hogy megismerjék a gyerekek a jelenlegi és a korszerű energiaforrásokat is. Tudják, hogy honnan kapjuk az energiát és hogyan kell vele takarékoskodni.

Ezzel kapcsolatban feladatunk az intézményünkben „energia-járőr” szolgálat kialakítása, amelynek lényege, napi rendszerességgel tevékeny részese legyünk az energia felhasználás csökkentésének. Ennek kivitelezése a gyerekek bevonásával történik. Minden nap, tanítás előtt, szünetekben és tanítás után rendszeresen ellenőrizzük a szünetekben szellőztetés után, az ablakok becsukását, napközben - ha nem szükséges - a világítás lekapcsolását. Erről rendszeresen feljegyzéseket vezetünk és értékeljük az osztályok odafigyelését az energia felhasználás tudatos csökkentésére.

Az egészségneveléssel kapcsolatban az elsősegélynyújtó szakkör tanulói az osztályok tisztaságát és a higiénés szokások eszköz szükségletét ellenőrzik és értékelik.

Ennek igazi eredménye az lesz, ha a mérőórák leolvasásánál csökkenést mutat a fogyasztás. Havi értékelése, összevetése folyamatos lesz.

kidolgozta: Mészáros Ágnes

Fenntarthatósággal kapcsolatos jelenbeli helyi és globális események, jövő generációk iránti felelősség, a felelős családtervezésre nevelés beépítése a pedagógiai munkában

A fenntartható fejlődés célja az emberi társadalom fenntartása. Addig a mértékig használhatjuk természetes környezetünk erőforrásait, amíg nem sértjük annak megújulási lehetőségét, azaz eltartó-képességét. A fenntartható fejlődés „egymással összefüggő és egymást erősítő pillérei” az alábbiak: gazdasági fejlődés, társadalmi fejlődés és környezetvédelem.

Célok:

- ✓ A környezet- és egészségtudatos magatartás, a környezetért, s önmagunkért érzett felelősség kialakítása, megerősítése.
- ✓ A környezetkímélő magatartás egyéni és közösségi szinten is legyen a tanulók életvitelét meghatározó erkölcsi alapelv, mely aktív tevékenységben, cselekedetekben is megjelenik.
- ✓ A környezet egységének megértése, elfogadása.
- ✓ Az intézmény arculata, megjelenése képviselje a fenntarthatóság értékeit, működése (gazdálkodása) a fenntarthatóságot és az ökológiai tudatosságot.

Olyan tanulásszervezési módokat alkalmazunk, amelyek felerősítik a társas részvétel jelentőségét, ahol felértékelődik a felelős együttműködés. Fejlesztjük gyermekeinkben azokat a képességeket, készségeket, amelyek a környezettel való harmonikus, konstruktív kapcsolathoz szükségesek. A DÖK bevonásával vitattuk meg és fogadtuk el a környezeti nevelésünk irányát. Minden osztálynak van környezetvédelmi feladatokat irányító képviselője is a DÖK-ben.

Projektek: ld. 2. pont Iskolánk „öko – kulcsesemény” tervében

kidolgozta: Orosz Kinga

Az intézmény segíti a családokat a környezetkímélő iskolai taneszközök kiválasztásában

Tanév végén kerül sor a szülők tájékoztatására szórólap készítésével a lehetőségekről, alapelvekről, egyszerűen, olcsón kiváltható környezetbarát, logikus megoldásokról, pl.:

- műanyag vonalzó *helyett* favonalzó (fémbetétes);
- figurás műanyag hegyező *helyett* cserélhető pengéjű fémhegyező (de az is megoldás lehet, ha egy közös hegyezőt helyezünk a tanári asztalra);
- olcsó műanyagkörző *helyett* jó minőségű fémkörző;
- műanyag dobozos vízfestékkészlet *helyett* fémdobozos, pótolható festékkel;
- műanyag irattartók *helyett* keménypapírból készültek;
- műanyag zsineg *helyett* spárga;
- műanyag bevonatos rajzszeg, gémkapocs *helyett* „sima” fémből való;
- fényes, színes fedelű (fóliázott) drága füzetek *helyett* egyszerű kivitelű füzetek (lehetőleg környezetbarát papírból);

kidolgozta: Endre Norbertné

Konyhakert működtetése

- ✓ Az iskolában kialakított fűszerkert a környezettudatos nevelés alapköve lehet.
- ✓ Hasznos elméleti és gyakorlati ismeretekkel gazdagodhatnak a növénytermesztés terén.
- ✓ Megismerkednek a fűszernövényekkel, termesztésükkel, képet kapnak arról, „mi kerül az asztalra”.
- ✓ Kertészkedés során megtanulják a saját és mások munkájának értékelését.
- ✓ A közös, hasznos elfoglaltság erősíti a csapatszellemet, társas kapcsolatokat.
- ✓ A lelki fejlődés mellett a fizikai állóképességet, kondíciót is javítja a szabad levegőn végzett testmozgás.
- ✓ A konyhakertként létesített fűszerkertben termett növényekkel ízletes, könnyen elkészíthető ételeket alkothatnak a gyerekek.
- ✓ A kert kialakítása könnyű, karbantartást igényel, technika órák keretében ezeket a munkálatokat el tudjuk végezni a tanulókkal, segítséget tudunk nyújtani nekik.
- ✓ A gyermekek saját maguk által kialakított területen figyelhetik meg a növények fejlődését, kisebb-nagyobb rovarok életét.
- ✓ A tanulók könnyebben megtanulhatják, sajátjukká tehetik az „ökonevelés” alapgondolatait, kialakíthatják saját - a környezet védelmére irányuló - viselkedésmintájukat.

A fűszerspirál telepítésének lépései

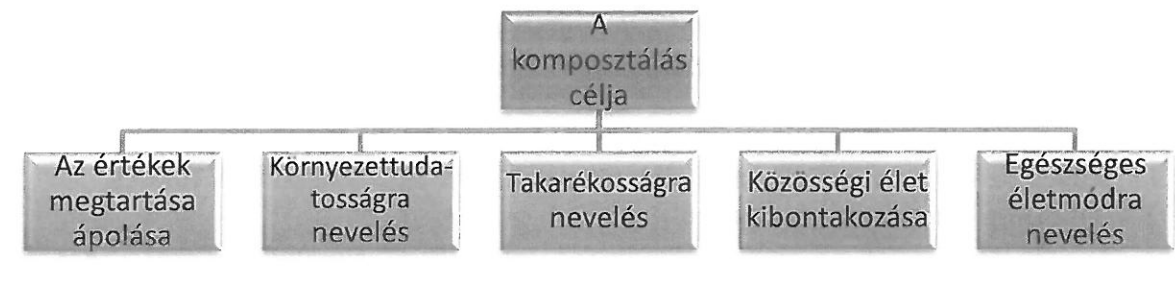
1. A spirál 3 m átmérőjű és 1 m magas.
2. Napos, szélvédett helyen hozzuk létre.
3. Építési törmeléket helyezünk le és a növények számára kb. 60 cm-es sávokat hagyva köveket teszünk rá.
4. A nap járásának megfelelően jobbra irányuló spirál tetejére homokot rétegezzük.
5. Lefelé haladva fokozatosan emeljük a virágföld és a komposzt arányát.

A fűszerspirál 15 növénye fentről lefelé: rozmaring, zsálya, levendula, kakukkfű, oregánó, rukola, izsóp, tárkony, turbolya, petrezselyem, metélőhagyma, sóska, citromfű, menta és vízitorma

kidolgozta: Kecső Józsefné

Komposztálás

Komposztálás: olyan biológiai folyamat, amely hulladékok, melléktermékek szerves anyagait stabil, a továbbiakban könnyen már nem bomló, humuszszerű terméké alakítja át. A mezőgazdaságban, különösen a kertészetekben régóta ismert és alkalmazott módszer.

kidolgozta: Novákné Varga Györgyi

Mikroklímának megfelelő dísznövények telepítése az iskolában

Általános cél:

Az iskola céljául tűzte ki, hogy az idelátogatókkal megismertesse a Kiskunsági Nemzeti Park lenyűgöző élővilágát, a puszta varázslatos hangulatát. Szeretnénk megmutatni azokat az apró csodákat, amelyek a mindennapi rohanás mellett elkerülik figyelmünket. Úgy érezzük, hogy muszáj ezeket széles körben megismernünk.

Érvek a „raklap-kert” mellett

- ✓ A mai ökológiai válsághelyzet okozza megzavart kapcsolatunkat a természettel. A „raklap-kert”, mint modell vehet részt a természet - és a technika konfliktusának tisztázásában.
- ✓ A természettel való helyes bánásmódot, a gondozói magatartást folyamatosan gyakorolni kell. A víz, a talaj, növények gondozása.
- ✓ A „raklap-kertben” a tudást a természet szemlélése és az ott végzett munka közvetíti.
- ✓ A természet, a növények értékeinek felismerése a közvetlen kapcsolat során alakul ki.
- ✓ A biológia oktatásának tapasztalati tere a „raklap-kertben” bővíthető.
- ✓ Az iskolai „raklap-kert” lehet a biológiai sokféleség helyszíne,- még ha csak mesterségesen is.

Megvalósítás:

1. A helyszín kijelölése: Az iskola főbejárata előtti rész
2. Talajművelés az ágyás elhelyezése: Raklap felhasználásával
3. Vetés majd kiültetés gondozás.
4. Az ilyen kertben vegyszereket, műtrágyákat nem használunk! A szelíd növényvédelem és a biológiai védelem jellemzi a „raklap-kertet”.

A raklap – és fűszerkert melletti további tevékenységek

- az iskola zöldfelületeinek megóvása, gyarapítása, gondozása
- növénykiültetések – fák, cserjék, gyepfelületek minősége, harmóniája a tájjal, az épített környezettel
- endemikus növényfajok felhasználása

kidolgozta: Berta Zoltán

Az intézmény fenntarthatósággal kapcsolatos információs bázisának kezelése (könyvek, CD-k, újságok)

- ✓ A tanórához kapcsolódó és tanórán kívüli iskolai környezeti nevelés eszközrendszerének és módszertanának kialakítása.
- ✓ Olyan bázis kialakítása, amely segíti a diákok és a pedagógusok munkáját, bővíti az adott témakörökben ismereteiket, segédanyagot nyújt a tanórákhoz és érdeklődési körükhöz.
- ✓ A tanulók érdeklődésük szerint foglalkozzanak szűkebb és tágabb környezetük értékeivel, bővüljenek ismereteik, formálódjon környezeti attitűdjük.
- ✓ Önálló és csoportos anyaggyűjtés fejlesztése.
- ✓ Az összegyűjtött ismeretek összegzése, feldolgozása, alkalmazása.

Eszközök témakörök szerint:

- Szólások és közmondások
- Népi hagyományokat, népi megfigyeléseket tartalmazó könyvek
- Védett növényekről, állatokról szóló könyvsorozat
- Energiatakarékossági osztályok megismertetése műszaki cikkek leírásaiban
- Megújuló energiaforrásokról, otthoni megvalósításokról szóló cikkek
- Építészet energiatakarékossági szempontok alapján régen és napjainkban
- Víz- és energiatakarékosságról szóló cikkek (otthonunkban könnyen alkalmazhatók)
- EU-s állattartás szabályai (rendeletek, szabályozások)
- A Föld vizeinek állapota napjainkban (aktuális problémák, megoldások)
- Illegális személtlerakások elleni tevékenységek (társadalmi problémák, környezettudatossá nevelés)
- MOZABOOK – szemléltetőanyagok vízimalom, szélmalom, stb. működési elvéről, felépítéséről

Az eszközök felhasználhatóak a tanórákhoz, kutatómunkákhoz, házi feladatok, szorgalmi feladatok megoldásához.

Kapcsolhatóak nemzetközi világnapok programjaihoz:

<i>Föld</i>	<i>Víz</i>	<i>Vizes élőhelyek</i>	<i>Fogyasztóvédelmi</i>	<i>Méhek</i>
<i>Madarak és Fák</i>	<i>Óceánok</i>	<i>Környezetvédelmi</i>	<i>Európai Nemzeti Parkok</i>	<i>Ózon</i>
<i>Takarítási</i>	<i>Hulladékgyűjtő</i>	<i>Turizmus</i>	<i>Habitat</i>	<i>Állatok</i>
<i>Természeti Katasztrófák</i>	<i>Gyalogló</i>	<i>Önkéntesség</i>	<i>Takarékossági</i>	<i>Autómentes</i>

A kialakított információs bázis jó alapként szolgálhat vetélkedők összeállításához, önképzéshez.

kidolgozta: Orosz Kinga

Személyes terek kialakítása a diákok számára

Az osztályfőnökökkel való egyeztetés után szülői értekezleteken rövid tájékoztatást adunk a személyes terek jelentőségéről, bevezetéséről.

- ✓ A szülőkkel együttműködve alakítanánk ki minden osztály számára azt az 1,5x1,5m-es „élősarkot” a termekben, ahol egy asztal, egy szekrény vagy polc van elhelyezve ahol a gyerekek által választott /esetleg otthonról hozott/ állattartó edényeket (akvárium, terrárium, inszektárium), növényeket helyezzük el. A cél, hogy mindenkinek legyen egy „kedvence”.
- ✓ Osztályonként egy kifüggeszthető tablót készítünk, gyerekkori fényképekkel, családi fotókkal az adott osztály tanulóiról.
- ✓ Az iskola udvara nyolc régióra osztva ad rendszeres gondozási - és az intézményi környezet változtatására lehetőséget egy-egy osztályközösség számára.

kidolgozta: Endre Norbertné

Intézményi részvétel a település helyi környezetvédelmi programjának kialakításában és végrehajtási terv

A település fenntartásának legfontosabb eleme, hogy a jövő generációja ne csak épített hanem az élő környezettel is harmóniában tudjon élni és azt képes legyen megóvni a későbbi generációk számára is. Ebben fontos szerepet kap az iskolai környezeti nevelés, melynek jellemzői:

Gazdálkodás:

A településen főként mezőgazdasági tevékenység és ezt kiszolgáló minimális ipari tevékenység folyik. A mezőgazdaság a szántóföldi növények termesztésével és állattartással foglalkozik.

A települést körülvéő Kiskunsági Nemzeti Park és jelentős terjedelmű NATURA 2000 védettségű terület a kevés csapadék jelentősen befolyásolja a szántóföldi termelést.

Zöldségtermesztés csak a háztáji kiskertekben történik.

Állattenyésztést az őshonos szürkemarha és a juh tartása jellemzi. Kisgazdaságokban a baromfitartás nem számottevő.

Biogazdálkodás kialakítása és piacok teremtése lehetőség lenne a kitörésre.

Iskola szerepe:

- a helyi adottságok figyelembevétele a tanulók pályaválasztásánál
- biogazdálkodási alapismeretek közvetítése a tanulók és a szülők körében
- környezettudatos gazdálkodás a kiskertekben
-

Az épített és a természeti környezet:

A meglévő értékek megőrzése.

Iskola szerepe:

- a nemzeti park növény és állatvilágának megismerése ezek óvása
- a településen már kialakított és ezután kialakítandó zöld területek védelme gondozása
-

Levegő tisztasága:

A jó levegő és allergén anyagok csökkentése.

Iskola szerepe:

- parlagfű elleni védekezésben való részvétel

Felszín alatti és felszíni vizek védelmében az iskola szerepe:

- az egészséges ivóvízzel való gazdálkodás
- a víz szennyezésének veszélyeire történő figyelemfelhívás
- ésszerű vízhasználat és vízgazdálkodás ismereteinek terjesztése
- a településen kialakított tó védelme

Hulladékgazdálkodás:

A településen a szelektív hulladékgyűjtés működik.

Iskola szerepe:

- a szelektív gyűjtés tudatosságának kialakítása már kisiskolás korban
- környezettudatos magatartás kialakítása
- az illegális hulladéklerakás veszélyeinek ismertetése
- hulladékgyűjtés
- évente szelektív gyűjtések szervezése elektronikus hulladék
-

Környezet tisztaságában az iskola szerepe:

- közvetlen környezetünk tisztántartása / iskolaudvar, sportpálya, /
- igényesség kialakítása
- környezettudatos magatartás kialakítása

Energiagazdálkodásban az iskola szerepe:

- a megújuló energiák megismertetése
- energiatakarékos magatartás kialakítása

kidolgozta: Miklósné Domin Zsuzsanna

Szelektív hulladékgyűjtés

Mottó: A legjobb hulladék a "nem keletkező", hulladék...

A szelektív gyűjtés egyidős az emberiséggel annak növekvő energia igényével és pazarlásával.

A szelektív hulladékgyűjtés: a hulladékok anyagfajta szerinti elkülönített gyűjtését jelenti

A szelektív hulladékgyűjtés célja:

- Környezetünk védelme, az emberi tevékenységből eredő környezetterhelés és szennyezés-kibocsátás csökkentése.
- Az emberi tevékenység által megtermelt a jövőben már nem hasznosítható, a hulladéklerakókba kerülő hulladékmennyiség csökkentése.
- Másodlagos nyersanyagok/ papír, üveg / kinyerése hasznosítása, ezáltal a primer erőforrások/fa természeti erőforrások/ kímélése.

A szelektív hulladékgyűjtés célja az iskolában:

A tanulók felismerjék, megtanulják a szelektív gyűjtés fontosságát, kialakuljon bennük a környezettudatos magatartás.

A szelektív gyűjtés színtere iskolánkban:

- gyűjtő edények beszerzése, matricázása /ételmaradék. papír, PET palack és italos fémdoboz, használt elem/
- az edények elhelyezése tantermekben és a folyosókon
- tanulók tájékoztatása
- a gyűjtőedények rendszeres ürítésének megszervezése, felelősök kijelölése
- a gyűjtött hulladékok elszállítása a hulladékszigetre
- havi értékelés osztályok közötti verseny
- évente egyszer papír - PET palack és elektronikus hulladékgyűjtő „akciónap”

kidolgozta: Miklósné Domin Zsuzsanna